

Privilegij zastonjskega dela

V zadnjih letih študija na FA vse bolj opažam nekakšen absurd, s katerim si potihem želim, da bi bila seznanjena že prej. Skozi študij stremiš k temu, da boš nekoč končno tako dober, da boš lahko delal tudi v najboljših slovenskih birojih, ki so pogosto tudi last profesorjev. Ko se to zares zgodi in si seznanjen z realnimi razmerami in pogoji, pod katerimi so te pripravljene sprejeti pa se zalomi. Vprašaš se, ali sploh obstajajo dostojne oblike dela v arhitekturi, če jih v najboljših birojih ni.

Predvsem se zalomi, ko ugotoviš, da se kot študent iz socialno šibkejšega okolja ne moreš »iti arhitekture«. Ekonomski položaj, ki zahteva plačano delo, ti onemogoča ali pa ovira nabiranje izkušenj v arhitekturi. Posledično se obrneš na manjše biroje ali posamezne S.P-je, ki te plačajo dostojno (beri stroki primernih 5€/uro/roko), a so žal tudi izkušnje mnogokrat bolj omejene.

Skozi študij sem marsikdaj prejela vprašanje, ali se študij arhitekture sploh splača, če doma nimamo biroja. Vedno sem samozavestno odgovorila, da je arhitektura več kot samo biznis in da to pač nima veze. Zdaj, ko vedno bolj razumem izjave starejših kolegov, ki z vožnjo kombija boljše zaslužijo ali pa se jim v x poklicu, za katerega niso izšolani, obeta lepša prihodnost, mi pri odgovoru peša samozavest.

Naj izpostavim še problematiko javnih naročil. Biti najcenejši ponudnik je »elitni« naziv in delati pod ceno si lahko privoščijo le določeni biroji. Bodisi zaradi študentske delovne sile bodisi zaradi neskončnega tima prekarcev, ki so »zaposleni« v biroju. Zakaj se torej profesorji neutrudljivo ukvarjajo z iskanjem avtorja anonimnega pisma, namesto da bi z dostojnimi cenami, plačili in izboljšanimi razmerami postali zgled celotni stroki?

Ne želim posploševati med biroji in študenti. Nekateri študente res plačajo s stroki primernim plačilom. In študentom iz socialno stabilnejših okolij se pridobivanje izkušenj zastonj ali pod ceno tudi ne zdi sporno. Ampak kako pa to vpliva na celotno stroko? Če se ne cenimo mi sami, torej zahtevamo plačila za opravljeno delo, kdo nas v resnici sploh bo?

študentka arhitekture

marec 2019